

කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභාව පනත් කෙටුම්පත

සම්බන්ධයෙන් වන මූලික මඟ පෙන්වීමක් සහ අවධානය යොමු විය යුතු ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර

2021 මැයි

හැඳින්වීම

කොළඹ වරාය නගරය විශේෂ ආර්ථික කලාපය (මින් පසු ඇතැම්විට කොළඹ වරාය නගරය ලෙස හැඳින්වෙන) සඳහා වන නීතිමය රාමුව පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකාව තුළ වර්තමානයෙහි විවාදාත්මක තත්ත්වයක් උද්ගත වෙමින් පවතී. මෙහිදී මූලික වශයෙන්ම සටහන් කළ යුතු වන්නේ, ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය වර්ධනය කිරීමේ සහ ඉහළ නැංවීමේ විභවයක් කොළඹ වරාය නගරයට ඇති බව යි. කෙසේ වෙතත්, එහි දී නීති බලාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාවලියත්, එහි සුවිශේෂී අන්තර්ගතයත් හොඳින් පරීක්ෂාවට ලක් කිරීම සහ විවාදයට ලක් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. කොළඹ වරාය නගර කොමිෂන් සභාව පනත් කෙටුම්පත (මින් පසු ඇතැම් විට වරාය කොමිෂන් සභාව පනත් කෙටුම්පත ලෙස හඳුන්වනු ලබන) පනතක් බවට සම්මත වූ පසු වරින් වර සංශෝධනය කිරීම හේතුවෙන්, ලැබිය හැකි ආයෝජන අවස්ථාවන් අධෛර්යමත් කිරීම සහ අවිනිශ්චිතතාවයන් ඇතිවීම සිදුවීමේ හැකියාව පැවතීම ආදී තත්ත්වයන් හේතුවෙන් එය දිගුකාලීනව වැදගත් පනත් කෙටුම්පතක් වශයෙන් සැලකිය යුතු වේ. එමෙන් ම, එකී පනත් කෙටුම්පතෙහි කටයුතු ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුකූලව සිදුවිය යුතු අතර එමගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආයතනික ව්‍යුහයන් සහ ක්‍රියාවලීන් අභිබවා යමින් පවතින තත්ත්වයක් නිර්මාණය නොවිය යුතු ය. අවසන් වශයෙන්, ආර්ථික කලාප නිර්මාණය කිරීම සිදු විය යුතු වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ මහජනයාගේ යහපත පිණිස හේතුවන අයුරින් වන අතර ඒවා තෝරාගත් සුළු පිරිසකගේ ආර්ථික ප්‍රතිලාභ සඳහා හේතුවන බදු මුක්තින්ට හිමිකම් ඇති තෝතැනි නොවිය යුතු ය.

එකී තත්ත්වය සම්බන්ධයෙන් විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය (Centre for Policy Alternatives - CPA) විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන මෙම කෙටි විවරණය මගින්, ආණ්ඩුකරණය සහ නීතියේ ආධිපත්‍යය සම්බන්ධයෙන් වන ප්‍රධාන ප්‍රශ්න ගණනාවක් ඉස්මතු කරනු ලබයි. විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය විසින් මූලික වශයෙන්ම පෙන්වා දෙනු ලබන්නේ කොළඹ වරාය නගරය සම්බන්ධයෙන් වන ව්‍යුහාත්මක රාමුව පහත සඳහන් නිර්ණායක අනුව විය යුතු බව යි. මෙම විශ්ලේෂණයෙහි දී එකී කරුණු වැඩි දුරටත් විස්තර කෙරෙනු ඇත.

- කොළඹ වරාය නගරය පාලනය වූ කලී, නීති මත පදනම් වූ ක්‍රමයක් විය යුතු අතර එය හුදෙක් කිසිදු සංවරණ සහ තුලන ක්‍රමයකට යටත් නැති පුද්ගලයින් කිහිපදෙනෙකුට විශාල අභිමතානුසාරී සහ විධායක බලයක් ලබාදෙන ක්‍රමයක් මත පදනම් නොවිය යුතු ය.
- එමගින් ශක්තිමත් පාර්ලිමේන්තු අධීක්ෂණයක් පැවතීම සහතික විය යුතු ය.
- ශ්‍රී ලංකාවේ අභිලාෂයන්ට අහිතකර ලෙස බලපෑ හැකි ලැදියාවන්ගේ පිළිගැටුම්වලට ඉඩ ප්‍රස්ථාවක් නොතිබීම සහතික කිරීම සඳහා ප්‍රධාන තනතුරු සඳහා පත්කිරීමේ විශේෂ නිර්ණායක පැනවීම සහතික කළ යුතු ය.
- මුදල් විශුද්ධීකරණය, දූෂණය, අසාධාරණයන් හෝ ශ්‍රී ලංකාවට ආර්ථික අලාභ ආදියට ඉඩ සැලසෙන අඩු ලුහුඬුකම් ඉවත්කිරීම නීතියක් මගින් සහතික කළ යුතු ය.
- අධිකරණ, විනිශ්චය සභා සහ අනෙක් ආයතනවල අධිකරණ බලයට ඉඩ ලබාදිය යුතු ය.
- කම්කරු සහ පරිසර ඇතුළු වෙනත් ක්ෂේත්‍රවල ජාත්‍යන්තර සහ ජාතික ප්‍රමිති පවත්වා ගැනීමේ රාමුවක් එමගින් සහතික කළ යුතු ය.

වර්ෂ 2021 මාර්තු 24 දින ගැසට් පත්‍රයේ පළ කළ, කොළඹ වරාය නගර ආර්ථික කොමිෂන් සභාව පනත් කෙටුම්පත මගින් ඇති කළ හැකි ප්‍රතිවිපාක ඉස්මතු කිරීමත්, එකී පනත් කෙටුම්පත සම්බන්ධයෙන් වන ඇතැම් ප්‍රධාන ප්‍රශ්නාකාරී තත්ත්වයන් අවධාරණය කිරීමත්, විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය විසින් මෙම කෙටි විවරණය ඔස්සේ සිදු කරනු ලබයි. 2021 එස් සී එස් ඩී 4 -23 (SCSD 4 -23 of 2021) මගින් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ඉදිරියේ පනත් කෙටුම්පත අභියෝගයට ලක් කළ විට, නීතිපති වෙනුවෙන් පෙනී සිටි අතිරේක සොලිසිටර් ජෙනරාල්වරයා අධිකරණයට ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ, පනතේ ඇතැම් සංශෝධනයන් සිදු කරනු ඇති බව යි. ඒ අනුව, පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කොට ඡන්ද විමසීමට යොමු කරන පනත් කෙටුම්පතේ වෙනස්කම් තිබිය හැකි ය. පනත් කෙටුම්පතේ වගන්තිවල නිත්‍යානුකූල භාවය පිළිබඳව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ සොයාගැනීම් ඇතුළත් සංශෝධන සහ කාරක සභා අවස්ථාවේ ගෙනෙන වෙනත් සංශෝධන යන දෙවර්ගය ම එයට ඇතුළත් විය හැකි ය. මෙම විවරණය නිකුත් කරනු ලබන අවස්ථාව වන විට ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ තීන්දුව ප්‍රකාශයට පත් කොට නොතිබූ අතර, එබැවින් ඒ පිළිබඳ කරුණු මෙකී වත්මන් ලේඛනයට අන්තර්ගත වී නොමැත.

විශේෂ විනිශ්චයක දී, ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ කාර්ය භාරය පනතේ වගන්ති පාර්ලිමේන්තුවෙහි දී සම්මත කර ගත හැක්කේ කෙසේ ද යන්න විනිශ්චය කිරීමට සීමා වන බව ද සටහන් කළ යුතු ය. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා විරෝධී පනත් කෙටුම්පත් පවා නීතිගත කිරීමට හැකි යාන්ත්‍රණයක් ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් පැහැදිලිව ම ලබා දී තිබේ. පනත් කෙටුම්පතක පුළුල් සමාජ, ආර්ථික, සහ දේශපාලන බලපෑම තීරණය කිරීමට හැකියාවක් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට නොමැති හෙයින්, ලියවිල්ලක ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූලභාවයට අමතරව, රටේ පවතින සමස්ථ සන්දර්භයෙහි යථාර්ථයන් අනුව මෙම ප්‍රශ්න විචාද කිරීම සහ ඇගයීම වූ කලී ව්‍යවස්ථාදායකය සතු කාර්ය භාරයකි.

කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභා පනත් කෙටුම්පත ඉදිරිපත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සහ එහි කටයුතු සිදු වන සිග්‍රතාවය පිළිබඳව ද විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය සිය කනස්සල්ල පළකරනු ලැබේ. කොළඹ වරාය නගරය මගින් ශ්‍රී ලංකාවට සහ එහි පුරවැසියන්ට ඇති කරන බලපෑම කුමක් වුවත්, එහි විවිධ සංරචක ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුකරණයට, නීතියේ ආධිපත්‍යයට, ආර්ථිකයට, පරිසරයට සහ මූලික අයිතිවාසිකම්වලට බලපෑම් ඇති කළ හැක්කේ කුමන ආකාරයෙන් ද යන්න පිළිබඳව පුළුල් සාකච්ඡාවක් තවමත් සිදු වී නොමැත. වත්මන් කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභාව පනත් කෙටුම්පත සම්බන්ධයෙන් එහි පාර්ශවකරුවන් සමඟ කළ සාකච්ඡා පිළිබඳව විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රයට දැන ගන්නට ලැබී නොමැති අතර තවදුරටත් ප්‍රමාද නොකර, එවන් අදහස් විමසීමේ ක්‍රියාවලියක් සිදු කරන ලෙස බලධාරීන්ගෙන් ඉල්ලා සිටිනු ලබයි. විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය පක්ෂ නායකයින්ගෙන් ඉල්ලා සිටිනු ලබන්නේ, මෙතරම් වැදගත්කමකින් යුක්ත වූ පනත් කෙටුම්පතකට එම කෙටුම්පතේ විවිධ පැති මාන පිළිබඳව සම්පූර්ණයෙන් විමසා බැලීමට ව්‍යවස්ථාදායකයට හැකිවන පරිදි ප්‍රමාණවත් කාලයක් ලබා දෙන ලෙස යි.

තව ද, පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කළ පසුව පනත් කෙටුම්පත් වලට සංශෝධන යෝජනා කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඇති අසතුටුදායක ප්‍රවණතාවය පිළිබඳව ද විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය විසින් මෙහි දී සටහන් කරනු ලබයි. වර්තමාන පනත් කෙටුම්පත සම්බන්ධයෙන් ගත් කළ, අධිකරණයේ දී නීතිපතිවරයා එයට සැලකිය යුතු සංශෝධන ගණනාවක් යෝජනා කළ අතර ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ඔවුන්ගේ තීන්දුවේ දී ඒවා පිළිබඳව ද සලකා බැලිය යුතු වෙයි. පනතක් පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කළ පසුව එයට සංශෝධන යෝජනා කිරීමේ මෙම භාවිතය මඟින් යෝජිත සංශෝධන සම්පූර්ණයෙන් සැලකිල්ලට ගැනීමෙන් සහ තේරුම් ගැනීමෙන් පුරවැසියන් වලක්වනු ලබන අතර මෑත කාලයේ පෙන්නුම් කළ පරිදි කාරක සභා අවස්ථාවේ සංශෝධන මඟින් රහසේ වෙනස්කම් කිරීමට අවස්ථාව ලැබෙයි. ඊට අමතරව, ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ පෙත්සම් විභාගය පවත්වන අතරතුර දී, එයට මැදිහත්කාර පෙත්සම්කරුවකු නීතිපතිවරයාගේ සහභාගීත්වයක් නොමැති බව පෙනී ගිය සංශෝධන යෝජනා කළ බව ද, විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය සටහන් කරයි. මෙබඳු භාවිතයන් ඉතාමත් අනතුරුදායක වන අතර එමගින්, නීති සම්පාදන ක්‍රියාවලියට සම්බන්ධ නිලධාරීන් සංවාදයෙන් ඉවත් කිරීමක් පෙන්නුම් කරනු ලබනවා මෙන් ම, එමගින් අදාළ ක්‍රියාවලිය වඩ වඩාත් දේශපාලනීකරණය වීමක් ද වෙයි. එබැවින් එකී ක්‍රියාවලිය සහ පනත් කෙටුම්පතේ වගන්ති ගණනාවක් යන ද්විත්වයම ඉතා සැලකිල්ලෙන් යුතුව විමසා බැලිය යුතු ය.

අවධානයට ලක් කළ යුතු ක්ෂේත්‍ර:

කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභාවට ලබාදෙන බලතල

කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභාවක් (මින් පසුව ඇතැම් විට වරාය ආර්ථික කොමිෂන් සභාව ලෙස සටහන් වන) ස්ථාපිත කිරීමට කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභා පනත් කෙටුම්පත මගින් බලාපොරොත්තු වෙයි. විවිධ වූ කරුණු සම්බන්ධයෙන් පැතිරුණු, පුළුල් බලතල එයට ලබා දෙනු ඇත. එහි භූගෝලීය අධිකරණ බලය සමස්තයක් ලෙස කොළඹ වරාය නගරයේ අධිකාරය ඇති බල ප්‍රදේශයට පැතිරෙනු ඇති අතර එම අධිකාරය ඇති ප්‍රදේශය තුළ විෂය කරුණු ගණනාවක් සම්බන්ධයෙන් අධිකරණ බලය හිමිවනු ඇත.¹ කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභාවට අධිකාරී ලබය පැවරෙන විෂය කරුණුවල දීර්ඝ ලයිස්තුවෙහි පහත සඳහන් කරුණු ද අන්තර්ගත වේ.

- වරාය නගරය බල ප්‍රදේශය තුළ සියලු ආයෝජන සම්බන්ධයෙන් සම්පූර්ණ නියාමන බලය
- වරාය නගරය බල ප්‍රදේශය තුළ ඉඩම් බදු දීම
- පරිසර ප්‍රමිති සහ සැලසුම් සංවර්ධනය සහ අනුමත කිරීම, පරිසර සංවර්ධනය, අධීක්ෂණය, සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම
- ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යාමට බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම සහ ලියාපදිංචි කිරීම
- වරාය නගරය බල ප්‍රදේශය තුළ ප්‍රාදේශීය තක්සේරු අනුපාත සහ වෙනත් ඕනෑ ම බදු හඳුනාගැනීම
- කොළඹ වරාය නගරයේ බල ප්‍රදේශය තුළ, ඕනෑම කොටස්, වටිනා ලෝහ හෝ පාරිභෝගික භාණ්ඩ, හුවමාරු හෝ වෙළෙඳපොළ, ස්ථාපිත කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පහසුකම් සැපයීම²

ඉහත සඳහන් කරුණු බොහොමයක් අන්තර්ගත වන්නේ අධීක්ෂණ බලය සහිතව දැනට පවතින නියාමන අධිකාරීන්ගේ විෂය පථය යටතට ය. උදාහරණයක් ලෙස, රටේ අනෙක් ප්‍රදේශ සම්බන්ධයෙන් ගත් කළ “පරිසර ප්‍රමිති සහ සැලසුම් සංවර්ධනය සහ අනුමත කිරීම, පරිසර සංවර්ධනය, අධීක්ෂණය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම” යන්න මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ සහ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ විෂය පථයන්ට දැනටමත් අයත්ව ඇති කාර්ය කර්තව්‍යයන්ය.

වැදගත් සටහනක්: කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභාවේ බලතල, පවතින නීති අධීක්ෂණයට සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමට සීමා නොවන අතර අධිකාරී බලය සහිත වරා නගරයේ බල ප්‍රදේශය තුළ වලංගු වන පරිදි ප්‍රමිති සහ රෙගුලාසි නියම කිරීමට සහ ස්ථාපනය කිරීම දක්වා ව්‍යාප්ත වේ. (උදා: පරිසර ප්‍රමිති³ සහ වරිපනම් බදු අය කිරීම⁴ සම්බන්ධයෙන්) කාර්ය පටිපාටිමය සහ සාර්ථකත්වයේ පදනම් මත මෙමගින් බරපතල ගැටළු මතු කරයි.

කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභාවේ සංයුතිය

ශ්‍රී ලංකා පුරවැසියන්ගේ පරමාධිපත්‍යයට ගරු කරමින් ඔවුන්ගේ ඉහළ ම ප්‍රතිලාභ සඳහා කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභාව ක්‍රියාත්මක විය යුතු ය. ඒ සඳහා වරාය නගරයේ ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳව පරීක්ෂාවකින් තොර පාලනයක්, කිසිදු එක් තෝරාගත් නිලධාරියකුට හෝ ආයතනයකට හෝ ලබා නොදීම වැදගත් වෙයි.

කොමිෂන් සභාවේ සාමාජිකයකු හෝ අධ්‍යක්ෂ ජෙනරාල් හෝ විමට ශ්‍රී ලංකා පුරවැසියකු වීමේ කිසිදු අවශ්‍යතාවක් කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභා පනත් කෙටුම්පත මගින් නියම කොට නැත. කොමිෂන් සභාවේ සාමාජිකයකු විමට අවැසි එකම අවශ්‍යතාවය වන්නේ ක්ෂේත්‍රයේ විශේෂඥතාවය යි.⁵ තවදුරටත් බලන කල, කොමසාරිස්වරයකුගේ තනතුරට ධුර කාල සීමාවක් පෙනෙන්නට නැති අතර ධුර කාල සඳහා උපරිම සීමාවක් ගැන විශේෂ සඳහනක් නොමැති නිසා නැවත පත් කිරීමේ හැකියාව ද ඇත.⁶ කොමිසමේ සාමාජිකයින්, අධ්‍යක්ෂ ජෙනරාල් සහ අනෙකුත් තනතුරු සඳහා පත්කරන තැනැත්තන්ගේ ලැදියාවන්ගේ පිළිගැටුමකින් තොරව ශ්‍රී ලංකාවේ ඉහළ ම ප්‍රතිලාභ සඳහා ක්‍රියාත්මක වීම සහතික කිරීමට ආරක්ෂණයන් අවශ්‍යය යන කරුණ විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය විසින් මෙහි දී අවධාරණය කරනු ලබයි.

¹ 3 (1) වගන්තිය

² කොළඹ වරාය නගර කොමිෂන් සභාවෙහි බලතල පිළිබඳ සම්පූර්ණ ලැයිස්තුවක් සඳහා පනත් කෙටුම්පතේ 5 සහ 6 වගන්ති බලන්න

³ 6 (ඒ) වගන්තිය

⁴ 6 (ජ) වගන්තිය

⁵ 7 (1) වගන්තිය

⁶ 9 (1) වගන්තිය

වර්තමානයෙහි පවතින නියාමන අධිකාරීන්

වර්තමානයෙහි පවතින අධිකාරී ආයතනයන් ගණනාවක්⁷ කොළඹ වරාය නගරයට කිසිදු අදාලත්වයක් නොමැති බව මුලින් ම සටහන් කර ගැනීම වැදගත් වන්නා සේම 'මෙම පනත මගින් ඉවත් කොට ඇති, හෝ මෙම පනත මගින් විශේෂයෙන් සලසා ඇති නීතිමය ප්‍රතිපාදන මගින් ඉවත් කොට ඇති හෝ වෙනසකට ලක් කොට ඇති නීති සම්මතයන් හෝ කොළඹ වරාය නගරයේ බල ප්‍රදේශය තුළ එබඳු නීති සම්මතයන් අදාළ නොවන සහ ක්‍රියාත්මක වීම අවශ්‍ය නොවන්නේය' යන පදනම යටතේ එසේ සිදු වේ.⁸

පනත් කෙටුම්පතේ වර්තමාන ආකෘතිය තුළ සඳහන් කොළඹ වරාය නගරය කොමිෂන් සභාවට ලබා දී ඇති බලතල ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට පවතින නියාමන අධිකාරීන්ගේ අධිකරණ බලය සමග එකඟතාවකින් සහ ඒවාට සමගාමීව ය. කෙසේ වෙතත්, ගැසට් කරන ලද පනත් කෙටුම්පතේ සඳහන් වන්නේ නියාමන අධිකාරිය කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභාව වෙත ඔවුන්ගේ එකඟතාව දැන්විය යුතු බව මිස තීරණය දැන්විය යුතු බව නොවේ. එයින් හැඟෙනුයේ අදාළ නියාමන අධිකාරිය සමග කුමන විෂමතා පැවතිය ද ඒවා නොසලකා ආර්ථික කොමිෂන් සභාවේ තීරණය අවසන් තීරණය වන බව යි. නියාමන අධිකාරියේ උපදෙස්වලට පටහැනිව සහ ඉක්මවා යමින් තීරණ ගැනීමට ආර්ථික කොමිෂන් සභාවට හැකියාව ඇති බව එමගින් පෙනී යයි.

දැනට පවතින නියාමන අධිකාරීන්ගේ කාර්ය භාරය සම්බන්ධයෙන් පනත් කෙටුම්පතේ සඳහන් වන්නේ පහත සඳහන් ආකාරයට ය.

3 (5) වගන්තියේ සඳහන් වන්නේ,

"කොමිෂන් සභාව විසින්, එහි බලතල, කාර්ය සහ කර්තව්‍ය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී, සහ ඉටු කිරීමේ දී, යම් නියාමන අධිකාරියකට අදාළ වන ලිඛිත නීති මගින් එසේ කිරීමට නියම කර ඇති අවස්ථාවක, ඒ නියාමන අධිකාරිය සතු හෝ ඊට පවරනු ලැබ ඇති විෂයන් සම්බන්ධයෙන් මේ පනතේ නිශ්චිතව විධිවිධාන සලස්වා ඇති තාක් දුරට ඒ අදාළ නියාමන අධිකාරියේ එකඟත්වය ලබා ගනු ලැබිය යුතුය:

එසේ වුව ද, ඉල්ලා සිටිනු ලබන අදාළ නියාමන අධිකාරියේ එකඟත්වය ඒ නියාමන අධිකාරියට අදාළ වන ලිඛිත නීති කොළඹ වරාය නගරයේ බල ප්‍රදේශය තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සීමා විය යුතුය."

ඉහත සඳහන් වගන්තියට අනුව අදාළ නියාමන අධිකාරීන්ගේ බලය පැහැදිලිව ම සීමා කොට ඇත. ලිඛිත නීති සඳහා නියාමන අධිකාරියේ එකඟතාව ලබාගැනීම අවශ්‍ය ද යන්න කොමිෂන් සභාවට අර්ථ දැක්විය හැකි බව ද, සටහන් කිරීම වැදගත් වෙයි. මෙම තීරණ ගැනීමේ බලය ආර්ථික කොමිෂන් සභාවට ලබා දීමෙන් විද්‍යමාන වන්නේ තමන්ගේ ම අධිකරණ බලය පිළිබඳ ප්‍රශ්නය තීරණය කිරීමට කොමිෂන් සභාවට බලය ඇති බව යි.

කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභාවට ලබා දී ඇති පුළුල් බලතලවලට පරිසර ප්‍රමිති⁹ ඇතුළු අදාළ වන ප්‍රමිති, අදාළ තක්සේරු සහ බදු නියම කිරීම, ඇතුළත් වේ.¹⁰ මෙම විෂයයන් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමිති නියම කිරීමට තාක්ෂණික විශේෂඥභාවය කොමිෂන් සභාවේ සාමාජිකයින් සතුව නොතිබිය හැකි අතර එසේ කිරීමේ දී අදාළ අධිකාරීන්ගේ උපදෙස් ලබා ගැනීමට කොමිෂන් සභාවට නියම කිරීමක් ද නැත. මෙම ක්ෂේත්‍රයන්හි අත්තනෝමතික ප්‍රමිති සහ නියාමනයන් මගින් බරපතල ප්‍රතිවිපාක උද්ගත විය හැකි ය. උදාහරණයක් ලෙස, භූගෝලීය වශයෙන් වටිනා ස්ථානයක පරිසර ප්‍රමිති මගින් මුළු දිවයිනට ම පරිසර බලපෑමක් සිදුවිය හැකි ය.

කොළඹ වරාය නගර ආර්ථික කොමිෂන් සභාව වගකියන්නේ කාට ද?

පනත් කෙටුම්පතේ වගන්තිවල සඳහන් ආකාරයට කොළඹ වරාය නගරය කොමිෂන් සභාව වගකිව යුතු සහ ඒ පිළිබඳ අධීක්ෂණය සම්බන්ධයෙන් වන තත්වය පහත සඳහන් පරිදි වෙයි.

⁷ 1978 අංක 41 නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියේ පනත; මහනගර සභා ආඥා පනත (252 වන පරිච්ඡේදය); 2000 අංක 44 දරණ ශ්‍රී ලංකා වාණිජ සමථකරණ මධ්‍යස්ථානය පනත; නගර සහ රට සැලසුම් කිරීමේ ආඥා පනත (269 වන පරිච්ඡේදය); 2008 අංක 14 දරණ උපායමාර්ගික සංවර්ධන ව්‍යාපෘති පනත; 1987 අංක 3 දරණ මහජන කොන්ත්‍රාත් පනත; 1978 අංක 4 දරණ ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය පනත

⁸ 73 වගන්තිය

⁹ 6 (ඒ) වගන්තිය

¹⁰ 6 (ඡ) වගන්තිය

අධීක්ෂණ ක්ෂේත්‍රය	වගකිවයුතු අධිකාරය
කොමිෂන් සභාවේ සාමාජිකයින් පත්කිරීම සහ ඉවත්කිරීම	කොමිෂන් සභාවේ සාමාජිකයින් පත්කිරීමේ සහ ඉවත්කිරීමේ බලය ජනාධිපතිවරයා සතු ය. (පනත් කෙටුම්පතේ 7 සහ 9 වගන්ති)
අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා පත්කිරීම	පත්වීම සඳහා ජනාධිපතිවරයාගේ උපදෙස් ලබාගත යුතු අතර අනුමත කළ යුතු ය. (24 (1) වගන්තිය)
කොළඹ වරාය නගර ආර්ථික කොමිෂන් සභාවේ විගණනය කළ ගිණුම් ඉදිරිපත් කිරීම ¹¹	(1) කොමිසන් සභාවේ ගිණුම් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 වගන්තියට අනුකූලව සුදුසුකම් ලත් විගණකවරයකු විසින් වාර්ෂිකව විගණනය කළ යුතු ය. මෙම කොටසේ අවශ්‍යතාව අනුව එලෙස පත්කරනු ලබන සුදුසුකම් ලත් විගණකවරයා ගණකාධිකාරීන්ගේ ජාත්‍යන්තර සමාගමක් විය හැකි ය. (2) අවසන් විගණන වාර්තාව ජනාධිපතිවරයාට හෝ කොළඹ වරාය නගර විෂයය වෙතත් ඇමතිවරයකුට පවරා ඇත්නම් එම ඇමතිවරයාට හෝ පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීම සඳහා ලබාදිය යුතු ය. (15 වගන්තිය)
කොළඹ වරාය නගර ආර්ථික කොමිෂන් සභාවේ වාර්ෂික වාර්තාව භාර දීම	ජනාධිපතිවරයාට භාර දීම හෝ කොළඹ වරාය නගර විෂයය වෙතත් ඇමතිවරයකුට පවරා ඇත්නම් එම ඇමතිවරයාට සහ මුදල් විෂයය භාර ඇමතිවරයාට, කොමිසමේ මෙහෙයුම්, ආදායම් සහ වියදම් පිළිබඳ වාර්තාවක් පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කළ යුතු ය. (වගන්තිය 6 (අආ))

ගැසට් කළ පනත් කෙටුම්පතට අනුව කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභාව බොහෝ අංශවලින් ස්වයං පාලිත, වෙනස් කළ නොහැකි, අධිකාරියක් බව පෙනෙන්නට ඇත. එකී කොමිෂන් සභාවට ජාතික මට්ටමේ අධීක්ෂණයක් නොමැති වුවහොත් එය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සහ ව්‍යවස්ථාවේ ආධිපත්‍යය යටතේ විධායකය, ව්‍යවස්ථාදායකය, සහ අධිකරණය යන අංශ මගින් මහජනයා විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන පරමාධිපත්‍යයට ප්‍රතිවිරෝධී විය හැකි ය.

පනත් කෙටුම්පත අනුව ජනාධිපති සතු බලතල

කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභාවේ විශාල බලයක් හිමිව ඇති කොමසාරිස්වරුන් පත්කිරීමේ සහ ඉවත්කිරීමේ බලය ජනාධිපතිවරයා සතු ය. මෙමගින්, විසි වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් දැනටමත් ශක්තිමත් කොට ඇති විධායක ජනාධිපති බලය තවදුරටත් පුළුල්ව වර්ධනය කළ හැකි ය.¹² වත්මන් පනත් කෙටුම්පත මගින් පාර්ලිමේන්තුවට ලබා දී ඇති සීමා සහිත අධීක්ෂණ බලය සැලකිල්ලට ගත් විට මෙය ඉතාමත් ප්‍රශ්නකාරී වේ.

වගවීම සහ විනිවිදභාවය

වගවීම සහ විනිවිදභාවය, බලය අයුතු ලෙස භාවිතා කිරීම, දූෂණය සහ වෙනත් අශීෂ්ට ක්‍රියා සම්බන්ධයෙන් ප්‍රශ්න ඉස්මතු කරනු ලබන වගන්ති ගණනාවක් මෙම පනත් කෙටුම්පතෙහි අඩංගු ය.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ප්‍රතිපාදන සලසා ඇති ආකාරයට, අධිකරණ සේවා කොමිසමේ සහ පාර්ලිමේන්තු සභාවේ සිට 41 (අ) ව්‍යවස්ථාවේ 1 වන උපලේඛණයෙහි දක්වා ඇති කොමිෂන් සභා දක්වා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් පිහිටුවා ඇති කොමිෂන් සභා ගණනාවක විගණන කටයුතු විගණකාධිපතිවරයා විසින් සිදුකරනු ලබයි.¹³ කෙසේ වුවද, කොළඹ වරාය නගර ආර්ථික කොමිෂන් සභා පනත් කෙටුම්පත අනුව එම කොමිෂන් සභාවේ විගණන කටයුතු විගණකාධිපතිවරයා විසින් සිදුකරනු නොලබන අතර, එය සිදුකරනු ලබන්නේ

¹¹ 20 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් විගණන සේවා කොමිෂන් සභාව ඉවත් කර, රජයේ කාර්යාල ගණනාවක් විගණකාධිපතිවරයාගේ කාර්ය කර්තව්‍ය රාමුවෙන් බැහැර කොට, විගණකාධිපතිවරයා පත් කිරීම ජනාධිපතිවරයාගේ පුළුල් බලතලවලට අයත් එකක් විය. වරාය නගර කොමිෂන් සභාව පනත් කෙටුම්පත ඒ හා සමානව විගණකවරයෙකු ලෙස පත්කිරීමට "සුදුසුකම් ලත් විගණකවරයකු" වීමට වඩා වැඩි නිර්ණායකයක් නියම නොකරන අතර ජාත්‍යන්තර සමාගම් විසින් විගණනය සිදු කිරීමේ හැකියාවට ද එය විවාද කරයි. වරාය නගර කොමිෂන් සභාව පනත් කෙටුම්පත තුළ විගණකාධිපතිවරයා ගැන සඳහන් නොමැත.

¹² වරාය නගරයේ විෂය අමාත්‍යවරයෙකුට පවරා ඇති අවස්ථාවක දී ජනාධිපතිවරයාට අමාත්‍යවරයෙකුට පවරා ඇති බලතල පිළිබඳව පනතේ ස්ථාන කිහිපයකම සඳහන් වේ. ඒ අර්ථයෙන් ගත් කල පනත් කෙටුම්පතේ අඩංගු සියලු බලතල අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන්නේ ජනාධිපතිවරයා විසින් නොවේ.

¹³ මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව, රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාව, ජාතික පොලිස් කොමිෂන් සභාව, ශ්‍රී ලංකාවේ මානව හිමිකම් කොමිසම, අල්ලස් හෝ දූෂණ චෝදනා විමර්ශනය කිරීමේ කොමිෂන් සභාව, මුදල් කොමිෂන් සභාව, සීමා නිර්ණය කිරීමේ කොමිෂන් සභාව.

‘ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව සුදුසුකම් ඇති විගණක වරයෙකු විසින්’ මෙන් ම ‘එලෙස පත්කරනු ලබන විගණකවරයා අන්තර්ජාතික ගණකාධිකාරී සමාගමක් විය හැකි ය.’^{14, 15}

තව ද, අක්වෙරළ සමාගම් සහ බැංකු ශ්‍රී ලංකාවේ සමාගම් පනතින් සහ බැංකු පනතින් නිදහස් කිරීම මෙම පනත් කෙටුම්පත මගින් සිදුකොට තිබීමෙන් තවදුරටත් ගැටළුකාරී තත්ත්වයක් උද්ගත වේ.

බැංකු පනතේ IV කොටසේ අක්වෙරළ බැංකු ව්‍යාපාර සම්බන්ධයෙන් විශේෂයෙන් සඳහන් කොට ඇති අතර, එබඳු බැංකු අධීක්ෂණය සඳහා ඉඩ ලැබෙන වගන්ති ද එයට ඇතුළත් ය. කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභා පනත් කෙටුම්පතේ මෙම වගන්ති ඇතුළත් නොවන¹⁶ අතර ඒ වෙනුවට සඳහන් වන්නේ ‘කොළඹ වරාය නගරයේ අධිකාරී බලය පවත්නා ප්‍රදේශය තුළ සහ එහි සිට ක්‍රියාත්මක කරන අක්වෙරළ බැංකු ව්‍යාපාර සම්බන්ධයෙන් විවක්ෂණශීලී කළමනාකරණයක් සහ විශ්වාසය පවත්වාගැනීම සහතික කිරීම සඳහා’ මුදල් ඇමතිවරයා සහ මුදල් මණ්ඩලයේ උපදෙස් ලබා ගනිමින් නීති සකස් කිරීමට ජනාධිපතිවරයාට බලය ඇති බව ය.^{17, 18} පනත් කෙටුම්පතෙහි 49 වගන්තිය අනුව, වරාය නගර භූමිය තුළ අක්වෙරළ බැංකු සම්බන්ධයෙන් ඇතැම් අධීක්ෂණ බලතල කොමිසමට ලබා දී තිබේ. බැංකු පනත අනුව මෙම බලය හිමිව ඇත්තේ මුදල් මණ්ඩලයට යි.¹⁹

කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභා පනත් කෙටුම්පත යටතේ ලියාපදිංචි වන අක්වෙරළ සමාගම්, සමාගම් පනතේ ප්‍රතිපාදන අනුව කටයුතු කිරීමේ අවශ්‍යතාවයෙන් නිදහස් කොට ඇත.²⁰ මෙයින් ගම්‍යමාන වන්නේ සමාගමක ඇතැම් වාර්තා පරීක්ෂා කිරීමට මහජනයාට ඉඩ ලබාදෙන 120 කොටස වැනි විනිවිදභාවය සක්‍රීය කරන සමාගම් පනතේ වගන්ති කොළඹ වරාය නගර ආර්ථික කොමිෂන් සභා පනත් කෙටුම්පත යටතේ ලියාපදිංචි කරන අක්වෙරළ සමාගම්වලට බල නොපාන බව යි. සමාගම් පනත යටතේ මහජනයාට ලබාගත හැකි තොරතුරු අතර සමාගමේ අවසාන හිමිකරුවන් කවුද යන්න දැක්වෙන සමාගමේ කොටස් හිමිකම් ලේඛනය ද වෙයි. මෙම පනත් කෙටුම්පත යටතේ ලියාපදිංචි කරන අක්වෙරළ සමාගම්වල මෙම තොරතුරු ලබාගත නොහැකි වීම ප්‍රශ්නයක් වන අතර එමගින් වරාය නගරය මුදල් විශුද්ධීකරණයේ තෝරාගන්නක් වීමේ තත්ත්වයක් නිර්මාණය විය හැකි ය.

කොමිෂන් සභාව සහ පාර්ලිමේන්තුව අතර සම්බන්ධය

නීති සෑදීමේ බලය

කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභා පනත් කෙටුම්පත යටතේ වන වැරදි පිළිබඳව 68 වැනි වගන්තියේ සඳහන් වෙයි. එහි සඳහන් එක වරදක් නම් පනත යටතේ පනවන ඕනෑම රේගුලාසියකට පටහැනි වීම හෝ අනුගතව කටයුතු කිරීමට නොහැකි වීම යි.²¹ මෙම රේගුලාසි පාර්ලිමේන්තුවෙන් අනුමත කොට තිබීම අවශ්‍ය නොවන අතර එබඳු රේගුලාසියක් පාර්ලිමේන්තුවෙන් ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබූ අවස්ථාවක වුව ද, ඒවා පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීමට පෙර මාස තුනක කාලයේ දී, රේගුලාසිවලට පටහැනිව කටයුතු කිරීම ගැන කෙනෙකු වරදකරු කළ හැකි ය.²²

වඩාත් ප්‍රශ්නකාරී වන්නේ, කොළඹ වරාය නගරය ආර්ථික කොමිෂන් සභා පනත් කෙටුම්පතෙහි ඇති විධිවිධාන අනුව එකී පනත ප්‍රකාරව කොළඹ වරාය නගරය බල ප්‍රදේශය තුළ²³ සාදනු ලබන හෝ නිකුත් කරනු ලබන යම් රීතියක්, සංග්‍රහයක්, විධානයක් හෝ මාර්ගෝපදේශයක් කඩකරන හෝ ඊට අනුකූලව කටයුතු කිරීමට අපොහොසත් වන ක්‍රියාවක් වරදක් ලෙස සඳහන් කොට තිබීම යි.²⁴ පනතේ 3(4) වගන්තිය අනුව ‘කොළඹ වරාය නගරය බල ප්‍රදේශය තුළ සහජීවනය පවත්වාගෙන යාම තහවුරු කිරීමේ සහ සුසංයෝගී ජීවන පරිසරයක්

¹⁴ 15 වන වගන්තිය

¹⁵ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 වන ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව ජාත්‍යන්තර ගණකාධිකාරී ආයතනයක් සුදුසුකම් ලත් විගණක යන්නෙහි අර්ථ නිරූපණයට අයත් නොවන බව ද සැලකිය යුතු කරුණකි. එහෙත් මෙම පනත් කෙටුම්පතේ වචන එය අර්ථ නිරූපණයට තුඩු දිය හැකිය.

¹⁶ 42 (1) වගන්තිය

¹⁷ 44 වගන්තිය

¹⁸ 71 (4) වගන්තිය ප්‍රකාරව එකී රේගුලාසි ගැසට් පත්‍රයෙහි පළ කොට මාස තුනක් ඇතුළත අනුමැතිය සඳහා පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

¹⁹ බැංකු පනතේ 31 වන වගන්තිය

²⁰ 25 (2) වගන්තිය

²¹ වරාය නගරය බල ප්‍රදේශය තුළ 68 (1) (ඉ) වගන්තිය සහ සාමාන්‍යයෙන් 68 (3) වගන්තිය

²² 71 (4) වගන්තිය

²³ 68 (1) (ඊ) වගන්තිය ප්‍රකාරව; 71 (3) වගන්තිය ප්‍රකාරව වරාය නගරය බල ප්‍රදේශයෙන් පිටත රීතියක්, සංග්‍රහයක්, විධානයක් හෝ මාර්ගෝපදේශයක්

²⁴ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ඉදිරියේ නඩු විභාගයේදී නීතිපතිවරයා විසින් මෙම වගන්තිය අවසන් පනත් කෙටුම්පතෙන් ඉවත් කිරීමට කැමැත්තක් ඇති බව දැනුම් දුන් බව සලකන්න.

ප්‍රවර්ධනය සහතික කිරීමේ අරමුණ සඳහා, සහාධපනය කොටස් හෝ පරිශ්‍ර වල නිමකරුවන් සහ පදිංචිකරුවන් විසින් අනුගමනය කරනු ලැබිය යුතු වූ “ප්‍රජා රීති” පැනවීමට කොමිසමට බලය ලබා දී ඇත²⁵.

මේවා පාර්ලිමේන්තුවෙන් සම්මත කළ යුතු රෙගුලාසි නොවන නමුත්, ඒවාට පටහැනිව කටයුතු කිරීම වරදක් බවට පත්කොට ඇත්තේ, දඩුවම් කළ හැකි වැරදි නිර්මාණය කිරීමට කොමිසමට බලය ලබා දෙමිනි. මෙය පැහැදිලිව ම පාර්ලිමේන්තුවේ ව්‍යවස්ථාදායක බලය අත්හැරීමක් සිදුවන තත්ත්වයට පත්විය හැකි ය. සහජීවනය පවත්වාගෙන යාම සහ සුසංයෝගී ජීවන පරිසරයක් ප්‍රවර්ධනය සහතික කිරීමවැනි නොපැහැදිලි අරමුණක් සඳහා මෙම නීති පැනවීමට හැකියාව ඇත්තේ ය යන කාරණය විශේෂයෙන් ප්‍රශ්නකාරී වේ.

කාර්ය පටිපාටිමය වශයෙන් මෙය ව්‍යවස්ථාදායකය සතු නීති සැකසීමේ බලය කොල්ලකෑමක් වන අතර, එනිසාම, එය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව උල්ලංඝනය කිරීමකි. මූලික වශයෙන්ම එය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් පිළිගෙන ඇති පාර්ලිමේන්තුවේ ව්‍යවස්ථාදායක ආධිපත්‍යයටත්²⁶, දෙවනුව, පාර්ලිමේන්තුව මගින් ක්‍රියාත්මක කරන ජනතාවගේ ව්‍යවස්ථාදායක පරමාධිපත්‍යයටත් තර්ජනයකි.²⁷

මුදල් පිළිබඳව පාර්ලිමේන්තුවේ පාලනය

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 148 වැනි වගන්තියට අනුව රජයේ මුදල් පාලනය පිළිබඳ සම්පූර්ණ බලය පාර්ලිමේන්තුවට ලබා දී ඇති අතර පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කරන ලද නීතියකට හෝ දැනට පවතින නීතියක අධිකාරී බලය යටතේ හැර කිසිදු පළාත් පාලන ආයතනයක් හෝ කිසිදු රජයේ අධිකාරයක් හෝ විසින් බද්දක්, වර්ජනමක් හෝ වෙනත් කිසිදු බදු විශේෂයක් නියම කිරීමට බලයක් නොමැති බව එහි වැඩි දුරටත් සඳහන් වේ. මුදල් පිළිබඳ පාර්ලිමේන්තුවේ බලය, මෙම පනත් කෙටුම්පතේ වගන්ති ගණනාවක් මගින් යටපත් කරන අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් දැඩි සැලකිල්ලකින් යුතුව අධ්‍යයනය කළ යුතුව ඇත.

කොළඹ වරාය නගරය තුළ ඇති ව්‍යාපාරයක් ‘ක්‍රමෝපාය වැදගත්කමක් ඇති ව්‍යාපාරයක්’ ලෙස, ජනාධිපතිගේ උපදෙස් ලබා ගනිමින් හඳුනාගැනීමට වරාය නගරය කොමිෂන් සභාවට හැකිවන²⁸ අතර වසර හතළිහක් සඳහා වන බදු විරාම ඇතුළු දිරි ගැන්වීම් ඒවාට ලබාදිය හැකි ය.²⁹ පනත් කෙටුම්පතේ II වන උපලේඛනයෙහි දක්වා ඇති නීති සියල්ල හෝ එකක් හෝ යටතේ පූර්ණ හෝ අර්ධ හෝ වශයෙන් බදු විරාම ලබාදිය හැකි ය.

ඔවුන්ට ලබාගත හැකි නිදහස් කිරීම් තීරණය කිරීමේ දී, කොමිෂන් සභාව පළමුවෙන් ජනාධිපතිවරයා වෙත නිර්දේශ ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර,³⁰ එමගින් ඇතැම් නිර්ණායක සපුරා ඇතැයි ජනාධිපති තෘප්තිමත් වන්නේ නම් මුදල් ඇමතිගේ අදහස් විමසා එය අමාත්‍ය මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කළ යුතු වන අතර අමාත්‍ය මණ්ඩලය එම නිදහස් කිරීම් අනුමත කළ යුතු ය.³¹ අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමත කළ විට, සති දෙකක් තුළ එම නිදහස් කිරීම් ගැසට් කළ යුතු අතර³², එසේ ගැසට් කිරීමෙන් දින 30 ක් ඇතුළත පාර්ලිමේන්තුවේ දැනගැනීම සඳහා ඉදිරිපත් කළ යුතු ය.³³

²⁵ 74 වන වගන්තියේ දක්වා ඇති අර්ථ නිරූපණයට අනුව.

²⁶ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 76 වන ව්‍යවස්ථාව (1) “පාර්ලිමේන්තුව විසින් පාර්ලිමේන්තුවේ ව්‍යවස්ථාදායක බලය අත් නොහළ යුත්තේය. කිසියම් අයුරකින් අත්සතු නොකළ යුත්තේය. කවර වූ හෝ ව්‍යවස්ථාදායක බලයක් ඇති කිසිම අධිකාරයක් පාර්ලිමේන්තුව විසින් නොපිහිටුවිය යුත්තේය.

(2) පාර්ලිමේන්තුව විසින්, මහජන ආරක්ෂාවට අදාළ යම්කිසි නීතියකට අනුකූලව හදිසි අවස්ථා නියෝග සෑදීමේ බලය ජනාධිපතිවරයාට පැවරෙන විධිවිධාන, ඒ නීතියට ඇතුළත් කිරීම, මේ ව්‍යවස්ථාවේ (1) වන අනුව්‍යවස්ථාවේ කඩකිරීමක් නොවන්නේය.

(3) (අ) යම් නීතියක් හෝ යම් නීතියක කොටසක් හෝ ක්‍රියාත්මක වන හෝ එක් නීතියක් හෝ එක් නීතියක කොටසක් ක්‍රියාත්මක වීම නතර වන දිනය හෝ නියම කිරීම;

(ආ) යම් නීතියක් හෝ යම් නීතියක කොටසක් හෝ නියමයක් මගින් යම් කිසි ප්‍රදේශයකට හෝ ජන කොට්ටාශයකට හෝ සීමා කොට ක්‍රියාත්මක කරවීම; සහ

(ඇ) නියමයකින් හෝ ක්‍රියාවකින් හෝ තෛතික පුද්ගලයකු ඇති කිරීම

යන කාර්ය ඇතුළුව නියමිත කාර්යය සඳහා අනුනීති සෑදීම පිණිස යම්කිසි තැනැත්තකුට හෝ යම්කිසි අධිකාරයකට හෝ බලය පවරන්නා වූ විධිවිධාන ඇතුළත් යම්කිසි නීතියක් පාර්ලිමේන්තුව විසින් පැනවීම මේ ව්‍යවස්ථාවේ (1) වන අනුව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධාන කඩකිරීමක් නොවන්නේය.

²⁷ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 4 වන ව්‍යවස්ථාව (අ) “ජනතාවගේ ව්‍යවස්ථාදායක බලය ජනතාව විසින් තෝරාපත්කර ගනු ලබන මන්ත්‍රීවරයන්ගෙන් සමන්විත පාර්ලිමේන්තුව විසින් ද ජනමතවිචාරණයක දී ජනතාව විසින් ද ක්‍රියාත්මක කළ යුත්තේය.”

²⁸ නැතහොත් කොළඹ වරාය නගරයේ විෂය අමාත්‍යවරයෙකුට පවරා ඇත්නම් ඇමතිවරයා.

²⁹ 52 වගන්තිය

³⁰ 53 (1) වගන්තිය

³¹ 53 (2) වගන්තිය

³² 53 (3) වගන්තිය

³³ 53 (4) වගන්තිය

මෙහි දී මෙම බදු නිදහස් කිරීම් පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කිරීමක් සිදුවන්නේ නැත. තව ද, 'ක්රමෝපාය වැදගත්කමක් ඇති ව්‍යාපාර' ලෙස හඳුනාගන්නේ කුමන ව්‍යාපාර ද යන්න සම්බන්ධයෙන් තීරණය කිරීමට පදනම් කර ගන්නා නිර්ණායක නොපැහැදිලි ය. එමෙන් ම, ඒවා පාර්ලිමේන්තුව විසින් පැහැදිලිව ලැයිස්තු ගත කළ කොන්දේසි මත පදනම් වී නැත. මෙමගින් මුදල් පිළිබඳ පාර්ලිමේන්තුවේ පාලනය දුර්වල කරනු ලබයි.

ඊට අමතරව 67 වැනි වගන්තියෙහි සඳහන් වන්නේ, පනතේ කොන්දේසි යටතේ ප්‍රදානය කරන ලද කිසිදු ලියාපදිංචි කිරීමක්, බලපත්‍රයක්, බලය ලබා දීමක්, අවසර පත්‍රයක්, හෝ වෙනත් යම් අනුමතයක් හෝ මේ පනතේ විධිවිධාන වලට අනුකූලව කොමිෂන් සභාව විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන, යම් පැවරුම් ඔප්පුවක්, බදු ඔප්පුවක් හෝ ගිවිසුමක් ලියාපදිංචි කිරීමේ, බලපත්‍රයේ, බලය ලබාදීමේ, අවසර පත්‍රයේ හෝ වෙනත් අනුමතයේ, හෝ ඒ පැවරුම් ඔප්පුවේ, බදු ඔප්පුවේ හෝ ගිවිසුමේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති කාලපරිච්ඡේදය හෝ කාල සීමාව ඉකුත් වීමෙන් හෝ අවසන් වීමෙන් පසුව හැර, අදාළ ආයෝජකයාගේ යහපතට අහිතකර වන යම් ආකාරයකට අවසන් කිරීම හෝ සංශෝධනය කිරීම සිදු නොකළ යුතු ය, යනුවෙනි.

කෙසේ වෙතත්, ජනාධිපතිවරයා වෙත පවරා ඇති බලතල සම්බන්ධයෙන් ගත් කල³⁴, වරාය නගරය තුළ බල පවත්වන ප්‍රාදේශීය දේපළ, බදු කාණ්ඩ සහ වෙනත් ගාස්තු, බදු සහ වෙනත් ගාස්තු ලෙස ගෙවිය යුතු එකතුව³⁵, මෙන් ම, වරාය නගරය තුළ සිල්ලර වෙළෙඳසල් වලින් මිල දී ගන්නා භාණ්ඩ සඳහා වරාය නගරයෙන් පිටව යන අවස්ථාවල දී, ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියකු හෝ පදිංචිකරුවකු විසින් ගෙවීමට අවශ්‍ය විය හැකි ඕනෑම ගාස්තුවක් නියම කිරීම සඳහා තීරණය කිරීමේ බලය ඇතුළුව රෙගුලාසි සැකසීමේ බලය කොමිෂන් සභාවේ අදහස් විමසා සිදු කිරීමට ජනාධිපතිවරයාට බලය ලබා දීම පනතේ 71 වගන්තිය යටතේ සිදුකොට තිබේ³⁶. මෙම රෙගුලාසි පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කළ යුතු වුව ද, ඒවා පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළ යුතු වන්නේ සකස් කොට මාස තුනක් ඇතුළත ය. මෙයින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 148 වැනි වගන්තියට පටහැනි ලෙස මාස තුනක කාලයක් එම බදු සහ ගාස්තු අය කිරීමට ඉඩ සලසා ඇත.

71 වගන්තිය යටතේ ඇති රෙගුලාසි සෑදීමේ බලයට විවිධ අනුමැතියන් ලබාදීමේ දී පදනම් විය යුතු ක්‍රියා පටිපාටි සහ කොන්දේසි පිළිබඳ රෙගුලාසි ද ඇතුළත් ය. මෙම රෙගුලාසි පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීමට පෙර මාස තුනක කාලයේ දී අනුමත කිරීම් සිදුකළ හැකි අතර එම රෙගුලාසි පාර්ලිමේන්තුව විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබුව ද, අනුමත කිරීම් සංශෝධනය කළ නොහැකි ය. අනුමත කිරීම් පසුව වෙනස් කිරීමට හෝ සංශෝධනය කිරීමට හෝඉඩ නොතැබීම ආයෝජක විශ්වාසය සඳහා වැදගත් වුව ද, තාක්ෂණිකභාවය මත පදනම්ව පාර්ලිමේන්තුවේ අධිකාරය මගහැර යාමට කොමිෂන් සභාවට ඉඩ නොතැබීම ද වැදගත් ය.

අධිකරණ පද්ධතිය මත බලපෑම

අධිකරණ විසින් නඩුකටයුතු වලට පූර්වතාව ලබා දිය යුතු බව සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, වරාය නගරයේ ආරවුල් පිළිබඳ නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගවලට පනත් කෙටුම්පත මගින් පෙන්වා දී ඇත. 63 (1) වගන්තියේ සඳහන් වන්නේ,

නඩු නිමිත්ත කොළඹ වරාය නගරයේ බල ප්‍රදේශය තුළ උද්ගත වන හෝ කොළඹ වරාය නගරයේ බල ප්‍රදේශය තුළ හෝ එහි සිට කරගෙන යනු ලබන යම් ව්‍යාපාරයක් සම්බන්ධයෙන් උද්ගත වන අවස්ථාවක, යම් සිවිල් හා වාණිජ කාරණා සම්බන්ධයෙන් පවරන ලද යම් නඩු කටයුතු, වෙනත් නරුණු අතර, ඒ නඩු කටයුතු කඩිනමින් විසඳා අවසන් කිරීම සහතික කිරීම පිණිස, දෛනික පදනමින් වේගවත්ව විභාග කිරීම සඳහා අධිකරණ විසින් පූර්වතාවක් ලබා දිය යුතුය යනුවෙනි. (අවධාරණය එකතු කරන ලදී)

වරාය නගරයේ ඇතිවන ආරවුල් සඳහා අධිකරණයේ මේ ආකාරයේ ප්‍රමුඛත්වයක් ලබා දීමට කිසිදු ව්‍යවස්ථාමය හෝ නීතිමය හෝ පදනමක් නොමැති අතර එය අධිකරණයේ දෛනික ක්‍රියාකාරීත්වයට මෙන් ම වෙනත් නඩු කටයුතු සම්බන්ධයෙන් වන පාර්ශවකරුවන්ගේ අභිලාෂයන්ට අනිසි මැදිහත්වීමක් ලෙස ද සැලකිය හැකි ය.

තවද, පනතේ XIII කොටස මගින් යෝජනා කොට ඇත්තේ පහත සඳහා කරුණු සම්බන්ධයෙන් ජාත්‍යන්තර වාණිජ ආරවුල් සමූහකරණ මධ්‍යස්ථානයේ ආවරණය ලබා දීමට ය,

62 (2) වගන්තියේ සඳහන් වන්නේ, කොළඹ වරාය නගරයේ බල ප්‍රදේශය තුළ -

(අ) කොමිෂන් සභාව සහ බලයලත් තැනැත්තකු හෝ අදාළ වන අවස්ථාවක, බලයලත් තැනැත්තකුගේ සේවා නියුක්තියකු අතර, සහ

³⁴ නැතහොත් කොළඹ වරාය නගරයේ විෂය අමාත්‍යවරයෙකුට පවරා ඇත්නම් ඇමතිවරයා.

³⁵ 71 (2) (ආ) වගන්තිය

³⁶ 71 (2)(1) වගන්තිය

(ආ) කොමිෂන් සභාව සහ වාසිකයකු හෝ පදිංචිකරුවකු අතර යම් ගිවිසුමක් හෝ වෙනත් නීතිමය බැඳීමක් ඇති ලේඛනයක් ඇත්නම්, කොමිෂන් සභාව සහ වාසිකයා හෝ පදිංචිකරු අතර,

ඇතිවිය හැකි යම් ආරවුලක් (1) වන උපවගන්තිය යටතේ පිහිටුවන ලද ජාත්‍යන්තර වාණිජ ආරවුල් නිරවුල් කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය විසින් පවත්වනු ලබන බේරුම්කරණ මාර්ගයෙන් විසඳාගනු ලැබිය යුතුය යනුවෙනි.

මෙම තත්වය ක්‍රියාත්මක වීමේ දී, ඉන් සිදුවන්නේ, රටේ අනෙක් ප්‍රදේශවල ආරවුල් සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාත්මක වන අධිකරණ, විනිශ්චය සභා, අධිකරණමය සහ අර්ධ අධිකරණමය අධිකාරීන් ආදියේ අධිකරණ බලය ඉවත් කිරීම යි.

මෙම පනත් කෙටුම්පතේ වැඩි දුරටත් නියම කර ඇත්තේ 32 වගන්තිය යටතේ කොමිෂන් සභාව සහ බලය ලත් නැතැත්තන් අතර ඇතිකර ගන්නා ගිවිසුම් “කොළඹ වරාය නගරයේ බල ප්‍රදේශය තුළ කොමිෂන් සභාව විසින් සෑම බලයලත් නැතැත්තකු සමඟ ම ගිවිසුමකට ඇතුළත් වනු ලැබිය යුතු අතර ඒ සෑම ගිවිසුමකම, එයින් උද්ගත වන යම් ආරවුලක් මේ පනතේ විධිවිධාන පරිදි බේරුම් කිරීම මගින් නිරවුල් කර ගැනීමට පාර්ශ්වයන් එකඟ වන්නා වූ විධිවිධානයක් අඩංගු විය යුතුය” යනුවෙනි. ගිවිසුම්වල අනිවාර්ය බේරුම්කරණ වගන්ති සලකනු ලබන්නේ, රටේ දැනට පවතින ආරවුල් විසඳීමේ යාන්ත්‍රණයට පළමු අවස්ථාවේ යොමුවීමට පාර්ශ්වයන්ට ඇති අයිතිය අත් හැරීමක් වශයෙනි. පාර්ශ්වයන්ගේ ස්වයං පාලනය පිළිබඳ මූලධර්මයට සහ බේරුම්කරණ ක්‍රියාවලිය සම්මුතියක් විය යුතු ය, යන්නට එමඟින් තව දුරටත් ප්‍රතිවිරෝධී තත්වයක් උද්ගත කරනු ලබයි.

එමෙන් ම, වරාය නගර ආර්ථික කොමිෂන් සභාව පනත් කෙටුම්පත තනි නීතියක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වන්නේ ද නැතහොත් එය වරාය නගරය අධිකාරය සහිත බල ප්‍රදේශය පාලනය කරන නව නීති අතර පළමුවැන්න විය හැකි ද යන්න පැහැදිලි නැත. කොළඹ වරාය නගර ආර්ථික කොමිෂන් සභාව පනත් කෙටුම්පතේ කොන්දේසි යටතේ එම අධිකාරී බල ප්‍රදේශය පාලනය සඳහා තවත් නීති පසුව හඳුන්වා දෙනු ලබන්නේ නම්, මෙම පනතේ බලපෑමේ සම්පූර්ණ පරාසය දැක ගන්නට ලැබෙන්නේ ඉදිරියේ දී ය. පනත තුළ “අදාළ ලිඛිත නීති” ලෙස සඳහන් වන්නේ මෙම පනතේ ඊට වෙනස් ලෙස විශේෂයෙන් සඳහන් කොට ඇත්නම් හැර ශ්‍රී ලංකාවේ සියලු ම ලිඛිත නීති ය³⁷.

තවද, ජාත්‍යන්තර වාණිජ ආරවුල් බේරුම්කරණ මධ්‍යස්ථානයේ සේවය කරන විදේශීය පුරවැසියන්ගේ මැදිහත් වීමේ හැකියාව සම්බන්ධයෙන් මෙම පනත් කෙටුම්පතේ විශේෂයෙන් සඳහන් කොට ඇත.³⁸ මීට ප්‍රතිවිරුද්ධ ලෙස අභ්‍යන්තර ප්‍රශ්න සහ ආරවුල් විසඳීමට විදේශීය පුරවැසියන් සම්බන්ධ වීම ශ්‍රී ලංකාවේ සහ එහි ජනතාවගේ පරමාධිපත්‍යය උල්ලංඝනය කිරීමක් ලෙස සලකා මෙතෙක් එයට තදින් ම විරුද්ධ වූ බව සටහන් කිරීම වැදගත් ය.

³⁷ 74 වගන්තිය ප්‍රකාරව

³⁸ වගන්තිය 62 (6) ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියෙකුට හෝ පදිංචිකරුවෙකුට (1) වන උපවගන්තිය යටතේ පිහිටුවා ඇති ජාත්‍යන්තර වාණිජ ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානයේ ඕනෑම කටයුත්තක හෝ ඕනෑම කටයුත්තක සේවය කළ හැකි අතර ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් වෘත්තිකයෙකු ද ඊට සම්බන්ධ විය හැකිය.